

Zákon č. 164

ze dne 16. června 1937

o nejvyšším správním soudě

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Čl. I

Zákon ze dne 22. října 1875, č. **36 ř. z.** z roku 1876, o zřízení správního soudu, ve znění zákonů ze dne 19. března 1894, č. **53 ř. z.**, ze dne 21. září 1905, č. **149 ř. z.**, a ve znění § 2 zákona ze dne 2. listopadu 1918, č. **3 Sb. z. a n.**, o nejvyšším správním soudě a o řešení kompetenčních konfliktů, a ve spojení s § 1 posléze uvedeného zákona se mění a doplňuje takto:

1. Nadpis se nahrazuje nadpisem tohoto zákona.

2. Před § 1 vloží se tento nadpis:

Díl první

O působnosti a organizaci nejvyššího správního soudu a o řízení před ním

3. Nadpis § 1 zní takto:

Zřízení nejvyššího správního soudu a jeho sídlo

4. § 2 odst. 2 se doplňuje druhou větou, jež zní takto:

Byla-li podána stížnost proti rozhodnutí neb opatření (odstavec 1) presidenta republiky, zastupuje ho v řízení před nejvyšším správním soudem ministerstvo, jež naříkané rozhodnutí neb opatření provedlo, anebo do jehož působnosti náleží je provést.

5. § 3 věta první a písm. a) se mění a zní takto:

Z příslušnosti nejvyššího správního soudu jsou kromě věcí, o nichž to ustanovily dosavadní zvláštní zákony, vyloučeny:

a) věci, o kterých přísluší rozhodovati soudům.

6. § 3 písm. f) se označuje jako písm. b), mění se a zní takto:

b) stížnosti proti jmenování na veřejné úřady a do veřejných služeb, pokud nejde o porušení tvrzeného práva navrhovacího nebo jmenovacího nebo nároku na jmenování.

7. § 9 se mění a zní takto:

Rozhodování kompetenčních konfliktů mezi nejvyšším správním soudem a řádnými soudy jest upraveno zvláštním zákonem.

8. § 10 se mění a zní takto:

(1) Členy nejvyššího správního soudu jsou první prezident, druhý prezident, senátní presidenti a senátní radové nejvyššího správního soudu.

(2) Členové nejvyššího správního soudu jsou hodností a platem postaveni na roveň členům nejvyššího soudu obdobného služebního postavení. Jmenuje je z osob práv znalých prezident republiky k návrhu vlády. Aspoň dvě pětiny těchto členů musí mít způsobilost k úřadu soudcovskému. Nejde-li o místo prvního presidenta, podává vládě dobré zdání o tom, jak se má místo obsadit, první prezident a, brání-li mu nějaká překážka, druhý prezident.

(3) Nejvyššímu správnímu soudu se přidělí potřebný počet pomocných referentů, vedoucích a ostatních sil sekretariátu, dále zaměstnanců účetní a kancelářské služby, kancelářské pomocné služby a zřízenecké služby.

(4) Pomocní referenti se vybírají z řad osob práv znalých. Ustanovuje je na dobu potřeby - nejdéle na tři roky - vláda k návrhu prvního presidenta nejvyššího správního soudu. Úředníci státních úřadů správních jsou povinni přijmouti službu pomocných referentů. Ostatní osoby mohou být ustanoveny pomocnými referenty jen se svým souhlasem, nestátní zaměstnanci veřejní, pokud zůstávají ve svém služebním poměru, kromě toho jen se souhlasem zaměstnavatelovým. První prezident nejvyššího správního soudu zprošťuje pomocného referenta služby u nejvyššího správního soudu; veřejný úředník (soudce) vrátí se pak do úřadu (k soudu), z něhož byl povolán ke službě u nejvyššího správního soudu.

(5) Pomocní referenti mají za úkol připravovat zprávy a návrhy pro jednání soudu v senátech, vykonávat i jiné práce konceptní a zastávají funkce zapisovatelské. Při poradách soudu jim přísluší poradní hlas.

(6) Pomocní referenti jsou při výkonu této své funkce samostatní a neodvislí a nesmějí vykonávat jiné, stálé ani občasné, placené funkce. Po dobu své funkce mají pomocní referenti stejné všeobecné služební povinnosti jako členové nejvyššího správního soudu. Podléhají disciplinární pravomoci jako členové tohoto soudu, a to s důsledky též pro služební poměr, z něhož byli k službě u nejvyššího správního soudu povoláni. Pomocní referenti z řad veřejných zaměstnanců nesmějí výkonem své funkce utrpět újmy na svých služebních a platových poměrech.

(7) Služební a platové poměry pomocných referentů z řad jiných než veřejných zaměstnanců se upraví smlouvou.

(8) Podrobnosti k ustanovením odstavců 4 až 7, zejména k ustanovením o služebních a platových poměrech pomocných referentů, určí vláda.

(9) Funkcemi pomocných referentů mohou být pověřeny i síly sekretariátu nejvyššího správního soudu.

(10) Služba u nejvyššího správního soudu je placený úřad státní.

(11) Potřebný počet služebních míst systemisuje vláda k návrhu prvního presidenta nejvyššího správního soudu.

(12) První a druhý prezident nejvyššího správního soudu nemohou být po dobu své činné služby

zvolení za členy Národního shromáždění.

9. § 11 se mění a zní takto:

(1) Pro členy nejvyššího správního soudu platí všeobecně předpisy, platné pro soudce. Zejména se na ně vztahují ustanovení §§ 98, 99 a 100 ústavní listiny, zákona ze dne 21. května 1868, č. **46 ř. z.**, o kárném řízení se soudcovskými úředníky a jejich nedobrovolném přeložení na jiné místo neb odpočinek, a zákona ze dne 4. července 1934, č. **165 Sb. z. a n.**, o překládání soudců do výslužby podle věku.

(2) Funkce přikázané v zákoně č. **46/1868 ř. z.** disciplinárnímu soudu vykonává u členů nejvyššího správního soudu tento soud sám v senátě složeném z druhého presidenta jako předsedy, ze dvou senátních presidentů a ze dvou senátních radů nejvyššího správního soudu. Členy senátu a potřebný počet náhradníků předsedy a členů jmenuje první prezident nejvyššího správního soudu, jsa vázán návrhem sboru senátních presidentů. Sbor senátních presidentů je povinen navrhnouti tři způsobilé osoby pro každé místo v senátě.

(3) Podrobnější předpisy o použití zákona č. **46/1868 Ř. z.** na členy nejvyššího správního soudu může vydati vláda nařízením.

10. § 12 se mění a zní takto:

Podrobnější předpisy o služebním postavení členů nejvyššího správního soudu a jiných jeho zaměstnanců se vyhrazují nařízením o vnitřním uspořádání nejvyššího správního soudu (§ 46).

11. § 13 se mění a zní takto:

(1) Nejvyšší správní soud jedná a rozhoduje zpravidla v senátech složených z předsedy a čtyř členů nejvyššího správního soudu.

(2) Nejvyšší správní soud jedná a rozhoduje v senátech složených z předsedy a dvou členů nejvyššího správního soudu:

- a) o přípravných opatřeních nebo mezitímních rozhodnutích,
- b) o sporech o veřejné dávky a o náhradu nákladů, jež vznikly provedením správního řízení, zahrnujíc v to náklady vzniklé úřadu nebo jeho orgánu, nepřesahuje-li předmět sporu, počítajíc v to sporné vedlejší plnění, částku 1 000 Kč a v době do konce roku 1942 částku 1 500 Kč,
- c) jestliže to zvláštní zákon dovoluje,
- d) o věcech, jež stanoví všeobecně na určitou dobu k návrhu shromáždění všech členů nejvyššího správního soudu vláda nařízením. Nařízení vydaná podle tohoto ustanovení předloží vláda do 14 dnů ode dne vyhlášení oběma sněmovnám Národního shromáždění. Odepře-li je některá sněmovna schváliti, pozbývají platnosti ode dne tohoto usnesení. Vláda vyhlásí bezodkladně ve Sbírce zákonů a nařízením, že a od kdy nařízení pozbylo platnosti.

(3) Nejvyšší správní soud jedná a rozhoduje však i o věcech, uvedených v odstavci 2, písm. b) až d), v senátech složených z předsedy a čtyř členů nejvyššího správního soudu, má-li rozhodnutí o platnosti nařízení nebo uzná-li toho potřebu první prezident nejvyššího správního soudu, zejména na základě návrhu senátu, jemuž byla věc přikázána, nebo předsedy tohoto senátu.

(4) Zaujal-li nejvyšší správní soud, nalézáje právo, o určité právní otázce opětovně týž právní názor, odlišný od právního názoru žalovaného úřadu, může první prezident nejvyššího správního soudu

předložiti tuto právní otázku k uvážení a usnesení rozšířenému senátu, složenému z předsedy a osmi členů nejvyššího správního soudu. K odůvodněnému návrhu ministerstva, podanému se schválením vlády, je první prezident nejvyššího správního soudu povinen předložiti tomuto senátu k uvážení a usnesení právní otázku, o níž nejvyšší správní soud, nalézáje právo, projevil již určitý právní názor.

(5) Setrvá-li rozšířený senát, usnášeje se podle předchozího odstavce, na právním názoru, jež nejvyšší správní soud, nalézáje právo, dosud zastával, oznámí první prezident nejvyššího správního soudu usnesení senátu i s odůvodněním předsednictvu ministerské rady a všem ministerstvům a dá uveřejniti takto přijatou právní zásadu bez odůvodnění v Úředním listě republiky Československé. Uveřejněná právní zásada je pro správní úřady závazná a vláda učiní bez průtahů potřebné opatření, aby se správní úřady touto zásadou řídily.

(6) První prezident nejvyššího správního soudu je oprávněn a k odůvodněnému návrhu ministerstva, podanému se schválením vlády, povinen i opětovně předložiti rozšířenému senátu (odstavec 4, věta 1) k novému uvážení a usnesení právní otázku, jež byla rozřešena právní zásadou uveřejněnou podle předchozího odstavce. K usnesení o změně takové právní zásady je potřeba dvou třetin hlasů. Usnese-li se senát na změně uveřejněné právní zásady, platí přiměřeně ustanovení předchozího odstavce. Jinak se usnesení senátu, bylo-li vyvoláno návrhem ministerstva, oznámí s odůvodněním předsednictvu ministerské rady a všem ministerstvům.

(7) Všem ministerstvům budiž poskytnuta příležitost, aby písemně, po případě i vyslaným zástupcem ústně, vyložila rozšířenému senátu své právní stanovisko o právní otázce, která má býti rozřešena podle odstavců 4 až 6.

(8) Kdy je první prezident nejvyššího správního soudu oprávněn nebo povinen vyvolati ještě v jiných případech, než jsou uvedeny v odstavcích 4 až 6, usnesení rozšířených senátů a jak jsou tyto senáty složeny, stanoví jednací řád (§ 46). Zejména nechť je k tomu povinen, zjistí-li nejednotnost rozhodování nejvyššího správního soudu.

(9) Právní zásady, na nichž se rozšířené senáty usnesou, jsou pro nejvyšší správní soud závazné. Podrobnosti stanoví jednací řád (§ 46).

(10) Senáty sestavuje první prezident nejvyššího správního soudu a dbá toho, aby byly pokud možno stálé.

12. § 17 se mění a zní takto:

Stížnost k nejvyššímu správnímu soudu nemá sama o sobě odkladacího účinku. Strana stěžující si může však požádati o odklad u žalovaného úřadu, který jej povolí, nevyžadují-li veřejné zájmy okamžitého výkonu a vzešla-li by straně z tohoto výkonu nenahraditelná újma. Rozhodnutí úřadu podle předchozí věty je konečné (§ 5). Nerozhodne-li úřad o podané žádosti do 60 dnů a nedotýká-li se naříkané rozhodnutí neb opatření práv nikoho jiného než stěžovatele, má se za to, že odkladný účinek byl povolen.

13. § 18 se mění a zní takto:

(1) Stížnost k nejvyššímu správnímu soudu má zřetelně označiti rozhodnutí neb opatření, proti němuž směřuje.

(2) Stížnostní body buďtež přesně uvedeny.

(3) Předkládá-li strana doklady k stížnosti, nechť je připojí v prvopise nebo v opise.

(4) Stížnost musí býti podepsána advokátem.

14. § 21 se mění a zní takto:

(1) Stížnosti, jež se nehodí k projednávání pro zřejmou nepříslušnost nejvyššího správního soudu nebo pro zmeškání zákonné lhůty, odmítnou se bez dalšího řízení; totéž platí o stížnostech, jimž brání námitka věci rozhodnuté nebo námitka nedostatku legitimace k stížnosti, pokud i tyto nedostatky jsou zřejmé.

(2) Chybějí-li formální zákonné náležitosti (§ 14, věta 2, § 18, odst. 1, 3 a 4, § 20), vrátí nejvyšší správní soud stížnost k odstranění nedostatku a poskytne k tomu zároveň přiměřenou lhůtu ne kratší nežli 8 dní. Chybějí-li však alespoň tři takové náležitosti, může soud stížnost odmítnouti bez dalšího řízení.

(3) Stížnost, vrácenou k opravě, odmítne soud bez dalšího řízení, nebyla-li ve stanovené lhůtě opravená znovu předložena.

15. § 22 se mění a zní takto:

(1) O odmítnutí stížnosti neb o vrácení stížnosti k opravě rozhoduje nejvyšší správní soud v sedění neveřejném, a to v senátech složených z předsedy a dvou členů nejvyššího správního soudu.

(2) Bylo-li usneseno, že se odmítá stížnost, zpraví se o tom správní úřad, proti jehož rozhodnutí neb opatření stížnost směřuje.

16. § 23 odst. 1 se mění a zní takto:

(1) V jednoduchých sporech, zejména není-li na sporu skutková podstata ve stížnosti uvedená, nýbrž jen právní otázka, může provést nejvyšší správní soud líčení (§ 28), aniž zavede písemné přípravné řízení.

17. § 24 odst. 1 se mění a zní takto:

(1) Shledá-li toho nejvyšší správní soud potřebu, může dáti zúčastněným úřadům i stranám příležitost k podání repliky a dupliky.

18. § 25 se mění a zní takto:

Nebyl-li některý ze spisů uvedených v §§ 23 a 24 podán, není to překážkou pokračování v řízení.

19. § 26 se doplňuje třetím, čtvrtým a pátým odstavcem, jež znějí takto:

(3) Stranám a jejich zástupcům je dovoleno nahlédnouti do spisů, jež si nejvyšší správní soud vyžádal (odstavec 1), a poříditi si jejich opisy. Spisy (části spisů) které jsou vyloučeny z nahlédnutí stran v příslušném správním řízení, jakož i podle výslovného právního předpisu, mohou býti vyloučeny z nahlédnutí stran také v řízení před nejvyšším správním soudem. Z nahlédnutí nelze však vyloučiti spisy nebo jejich části, pokud obsahují zjištění okolností, jež žalovaný úřad uvedl v odůvodnění svého rozhodnutí neb opatření, vyjímajíc ony, jež je nutno utajiti v zájmu obrany státu nebo podle výslovného právního předpisu. Z nahlédnutí nejsou v žádném případě vyloučeny spisy, do nichž mají strany a jejich zástupci právo nahlížeti podle předpisů příslušného správního řízení.

(4) Žalovaný úřad, zasílaje spisy nejvyššímu správnímu soudu, oznámí, zdali a které části spisů mají býti z nahlédnutí vyloučeny. Názorem žalovaného úřadu o tom, které spisy mají býti vyloučeny

z nahlédnutí v zájmu obrany státu, je s výhradou poslední věty odstavce 3 nejvyšší správní soud vázán. V ostatních případech rozhodne prvním presidentem nejvyššího správního soudu k tomu určený člen soudu o právu strany nebo jejího zástupce nahlédnouti do spisů, jež mají býti podle oznámení žalovaného úřadu z nahlédnutí vyloučeny.

(5) Straně (jejímu zástupci), jež požádá o nahlédnutí do spisů, musí býti sděleno, zda správní úřad oznámil, že určité spisy nebo jejich části mají býti vyloučeny z nahlédnutí.

20. § 28 se mění a zní takto:

(1) Skončiv předběžné řízení, rozhodne nejvyšší správní soud o stížnosti po veřejném ústním líčení, nerozhodne-li o ní podle odstavce 4 v zasedání neveřejném na základě spisů.

(2) Veřejné ústní líčení nařídí první president nejvyššího správního soudu a obešle k němu zúčastněné úřady a strany.

(3) V obsílce se upozorní na právo stran a jejich zástupců, nahlédnouti do spisů a poříditi si jejich opisy (§ 26 odst. 3).

(4) V neveřejném zasedání může soud na základě spisů rozhodnouti o stížnosti:

- a) uzná-li, aby naříkané rozhodnutí neb opatření bylo zrušeno pro vadnost řízení (§ 6 odst. 2), za kterou se považuje i nepříslušnost úřadů k vydání naříkaného rozhodnutí neb opatření,
- b) v případech, uvedených v § 13, odst. 2 a 3,
- c) nepodal-li stěžovatel ve stížnosti a nebo žalovaný úřad nebo strana spolužalovaná nebo k řízení podle § 27 přibraná ve lhůtě stanovené k podání odvodního spisu návrh, aby se konalo veřejné ústní líčení. Vezme-li stěžovatel teprve v průběhu řízení před nejvyšším správním soudem návrh na konání veřejného ústního líčení zpět, může žalovaný úřad, strana spolužalovaná nebo k řízení podle § 27 přibraná ve lhůtě, kterou soud určí, navrhnouti, aby se veřejné ústní líčení konalo.

21. § 30 odst. 2 se mění a zní takto:

(2) Směřuje-li stížnost proti rozhodnutí neb opatření orgánů správy zemské, okresní neb obecní, vyšle zástupce tento orgán; jestliže o to požádá tento orgán, vyšle zástupce ministerstvo, v jehož obor působnosti věc náleží.

22. § 31 odst. 2 se mění a zní takto:

(2) Úřady, korporace a obce vykonávají zástupčí právo zmocněnci ze sebe vyslanými, obce také vyslanými úředníky, kteří mají způsobilost pro službu konceptní (§ 24 odst. 2 zákona ze dne 15. června 1927, č. **77 Sb.** z. a n., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy).

23. § 38 se mění a zní takto:

(1) Nález se vydává písemně a musí obsahovati odůvodnění. Po veřejném ústním líčení prohlašuje se nález podle možnosti, je-li přítomna aspoň jedna strana, která se zúčastnila líčení, též ústně s podstatným odůvodněním.

(2) Nález je vydán tím, že byl aspoň jedné straně doručen, byl-li však ústně prohlášen, ústním prohlášením.

(3) Chyby ve psaní nebo v počtech, jakož i jiná zřejmá nedopatření v nálezů může soud kdykoliv opravit. V tom případě je nález vydán doručením neb ústním prohlášením (odstavec 2) opraveného nálezů.

24. § 39 se mění a zní takto:

(1) Nálezů nejvyššího správního soudu se vydávají jménem republiky.

(2) Vydané nálezů musí v písemném vyhotovení obsahovati jména všech členů nejvyššího správního soudu, kteří se účastnili usnášení.

(3) Prvopis nálezů musí býti podepsán předsedou senátu a zapisovatelem. Nemůže-li předseda senátu podepsati nález pro nějakou překážku, podepíše za něho nález jiný člen senátu. Nemůže-li zapisovatel podepsati nález pro nějakou překážku, vynechá se jeho podpis a vyznačí se v nálezů, že zapisovatel nemohl nález podepsati. Na vyhotoveních nálezů, určených pro strany a úřady, vyznačí se jména těch, kdož prvopis podepsali, a kancelář ověří, že vyhotovení souhlasí s prvopisem.

(4) Nálezů budtež účastníkům co nejdříve doručeny.

25. § 40 se mění a zní takto:

(1) Byla-li stížnost zamítnuta neb odmítnuta, vyjímajíc případy odmítnutí a limine (§ 21), může nejvyšší správní soud uložit stěžovateli, aby nahradil žalovanému úřadu, straně spolužalované a straně k řízení podle § 27 přibrané náklady, jež jim vznikly účastí v řízení před nejvyšším správním soudem.

(2) Bylo-li zrušeno naříkané rozhodnutí neb opatření z toho důvodu, že v něm nebylo dbáno uveřejněné právní zásady (§ 13 odst. 5 a 6), ačkoliv v době vydání rozhodnutí neb opatření uplynulo již 60 dnů od jejího uveřejnění, uloží soud žalovanému úřadu, aby nahradil stěžovateli náklady, jež mu vznikly účastí v řízení před nejvyšším správním soudem.

(3) Koná-li se veřejné ústní líčení na návrh žalovaného úřadu, strany spolužalované nebo strany k řízení podle § 27 přibrané, může soud uložiti navrhovateli, bylo-li stížnosti vyhověno, aby nahradil stěžovateli náklady, jež mu vznikly z veřejného ústního líčení.

(4) Bylo-li rozhodnutí neb opatření správního úřadu v téže věci zrušeno opětovně pro vady řízení neb opětovně pro nezákonnost, může soud uložit žalovanému úřadu, aby nahradil stěžovateli náklady, jež mu vznikly novým řízením před nejvyšším správním soudem.

(5) Bylo-li zrušeno rozhodnutí neb opatření z toho důvodu, že správní úřad, vydáváje po zrušovacím nálezů nejvyššího správního soudu nové rozhodnutí neb opatření, se neřídil právním názorem, vysloveným v tomto zrušovacím nálezů, uloží soud žalovanému úřadu, aby nahradil stěžovateli náklady, jež mu vznikly novým řízením před nejvyšším správním soudem.

(6) Lhůta k plnění činí 30 dnů ode dne doručení nálezů. náhrada nákladů vymůže se politickou nebo soudní exekucí.

26. § 41 se mění a zní takto:

(1) Nejvyšší správní soud může uložit stěžovateli, straně spolužalované nebo k řízení podle § 27 přibrané, jakož i jejich zástupcům zaplacení částky od 50 Kč do 3 000 Kč, brojí-li proti jasnému znění zákona nebo jde-li o zřejmou svévoli.

(2) Uložené částky připadají státu a vymáhá je finanční prokuratura v Praze. Ustanovení § 40, odst. 6 platí obdobně.

27. § 42 odst. 1 se mění a zní takto:

(1) O líčení sepíše se protokol, jenž necht' obsahuje jména členů rozhodovacího senátu, pomocných referentů, zapisovatele, účastníků a jejich zástupců, pak jména zástupců úřadů, jakož i zápis o tom, co se při líčení událo podstatného.

28. § 43 se mění a zní takto:

Proti nálezům nejvyššího správního soudu nepřipouští se obnova řízení.

29. § 44 se mění a zní takto:

(1) Když v kterémkoliv stadiu řízení před nejvyšším správním soudem žalovaný úřad prokáže, že stěžovatel byl dodatečně uspokojen, budíž stěžovateli poskytnuta příležitost, aby se vyslovil, zda se považuje za uspokojena. Nevysloví-li se stěžovatel ve lhůtě soudem určené nebo shledá-li soud, že stěžovateli se uspokojení dostalo, zastaví se řízení usnesením soudu. Řízení zastavené nemůže se již obnoviti.

(2) Pouhé odvolání (zrušení) rozhodnutí neb opatření, jež bylo stížností vzato v odpor, nepokládá se za uspokojení a nejvyšší správní soud je povinen o stížnosti rozhodnouti, leč by se stěžovatel prohlásil uspokojeným nebo se nevyslovil ve lhůtě soudem stanovené. Vydá-li správní úřad nové rozhodnutí neb opatření, jež je v podstatě shodné s rozhodnutím neb opatřením odvolaným (zrušeným), může stěžovatel toto nové rozhodnutí neb opatření vzíti v odpor buď novou stížností nebo tím způsobem, že se ve lhůtě § 14 na svoji stížnost, podanou na odvolané (zrušené) rozhodnutí neb opatření, písemným podáním odvolá.

30. § 45 se mění a zní takto:

Je-li dovoleno nebo je-li potřeba podle tohoto zákona zastoupení advokátem, smí to býti jen advokát, který je oprávněn vykonávati advokacii na území Československé republiky.

31. § 46 odst. 2 se mění a zní takto:

(2) Nejvyšší správní soud vydává si sám jednacím řád; vláda jej schvaluje a vyhlašuje ve Sbírce zákonů a nařízení.

32. § 47 opatřuje se nadpisem „Právo chudých“, mění se a zní takto:

(1) O právu chudých platí přiměřeně ustanovení zákona o soudním řízení v občanských rozepřích právních a předpisy jej provádějící, doplňující nebo měnící, platné v sídle nejvyššího správního soudu.

(2) Podrobnosti stanoví jednacím řád (§ 46).

33. § 49 se zrušuje a na místě něho vkládají se nová ustanovení §§ 48 až 54, jež znějí takto:

Stavění lhůt

Běh lhůt podle tohoto zákona se staví od 1. července do 31. srpna. Případně-li počátek lhůty na dobu od 1. července do 31. srpna, staví se její věk po dobu, která zbývá do 31. srpna.

Díl druhý

O poplatcích v řízení před nejvyšším správním soudem

§ 49

- (1) Stížnost k nejvyššímu správnímu soudu podléhá pevnému poplatku 60 Kč z prvního archu.
- (2) Odvodní spis, replika, duplika a žádost o odklad veřejného ústního líčení podléhají pevnému poplatku 20 Kč z prvního archu.
- (3) Každý další arch prvopisu, jakož i každý arch dalšího vyhotovení neb opisu podání, uvedených v odstavcích 1 a 2, podléhá pevnému poplatku 10 Kč.
- (4) Stížnost, jež se předkládá znovu po doplnění (§ 21 odst. 2) bez průvodního podání, podléhá pevnému poplatku 10 Kč bez ohledu na počet archů, vyhotovení či opisů.

§ 50

- (1) Návrh, aby se konalo veřejné ústní líčení, podléhá pevnému poplatku 60 Kč z prvního archu.
- (2) Je-li tento návrh učiněn v některém podání, uvedeném v § 49 odst. 1 a 2, podléhá podání vedle poplatku podle ustanovení příslušného odstavce též pevnému poplatku 60 Kč z prvního archu.

§ 51

- (1) Ostatní podání stran v řízení před nejvyšším správním soudem podléhají pevnému poplatku 10 Kč z prvního archu.
- (2) Každý další arch prvopisu, jakož i každý arch každého dalšího vyhotovení neb opisu těchto podání podléhá pevnému poplatku 5 Kč.

§ 52

Přílohy poplatných podání (§§ 49 až 51) podléhají pevnému poplatku 2 Kč z každého archu, jsou-li to však knihy, brožury nebo plány, pevnému poplatku 2 Kč z každého kusu.

§ 53

Ve sporech o veřejné dávky a o náhradu nákladů, jež vznikly provedením správního řízení, zahrnujíc v to náklady vzniklé úřadu nebo jeho orgánu, činí poplatek v případě § 49, odst. 1 a § 50, je-li předmětem sporu peněžité plnění do 1 000 Kč - 30 Kč nad 3 000 Kč - 80 Kč, poplatek podle § 49, odst. 3 a 4 a § 51, odst. 1, je-li předmětem sporu peněžité plnění do 1 000 Kč - 5 Kč, poplatek podle § 49, odst. 2, je-li předmětem sporu peněžité plnění do 1 000 Kč - 10 Kč.

§ 54

(1) Pokud tento zákon nestanoví jinak, platí o poplatcích (§§ 49 až 53) zákonná ustanovení o kolcích a poplatcích.

(2) Poplatkové výhody platné pro správní řízení platí též pro řízení před nejvyšším správním soudem.

34. § 50 se označuje jako § 55 a opatřuje se tímto nadpisem:

Díl třetí

Prováděcí ustanovení

a zní takto:

Tento zákon provedou všichni členové vlády.

Čl. II

§ 1, věta 2 zák. č. **3/1918 Sb.** z. a n. se zrušuje.

Čl. III

Přechodná ustanovení

(1) Ustanovení čl. I, pokud se jím mění, případně doplňují §§ 2, 13, 17, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 30, 31, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 47 a 48, platí i pro řízení o stížnostech, jež byly podány před účinností tohoto zákona, avšak v den účinnosti zákona nebyly ještě vyřízeny; v uvedeném řízení:

- a) může vyzvat nejvyšší správní soud stěžovatele, který se nevzdal veřejného ústního líčení, aby se ve lhůtě 30 dní vyslovil, zda činí návrh, aby se veřejné ústní líčení konalo. Nepodá-li stěžovatel ve stanovené lhůtě návrh, aby se veřejné ústní líčení konalo, doručí soud stejné vyzvání žalovanému úřadu, straně spolužalované nebo přibrané k řízení podle § 27, uplynula-li lhůta stanovená k podání odvodního spisu již před účinností tohoto zákona, nebo byl-li odvodní spis do účinnosti tohoto zákona podán. Nebyl-li podán návrh ve stanovené lhůtě, aby se veřejné ústní líčení konalo, rozhodne soud o stížnosti v zasedání neveřejném na základě spisů. Podal-li do účinnosti tohoto zákona žalovaný úřad, strana spolužalovaná nebo přibraná k řízení podle § 27 návrh, aby se konalo veřejné ústní líčení o stížnosti, při niž se stěžovatel veřejného ústního líčení vzdal, může vyzvat soud žalovaný úřad, stranu spolužalovanou nebo přibranou k řízení podle § 27, aby se ve lhůtě 30 dní vyslovily, zda činí návrh, aby se veřejné ústní líčení konalo. Nebude-li návrh ve stanovené lhůtě podán, rozhodne soud o stížnosti v zasedání neveřejném na základě spisů;
- b) §§ 18, 14 a 41 platí v dosavadním znění.

(2) Návrh strany, aby se konalo veřejné ústní líčení, podaný podle odstavce 1, podléhá poplatku podle § 50 ve spojení s § 53.

(3) Pozbyla-li stížnost podaná před účinností tohoto zákona věcného významu, budiž stěžovateli poskytnuta příležitost, aby se o tom vyslovil ve lhůtě 30 dnů. Vysloví-li stěžovatel souhlas, zastaví se řízení usnesením soudu. Zastavené řízení nemůže se obnovit. Jestliže se stěžovatel nevysloví, nastává klid řízení. Řízení budiž na návrh stěžovatele, žalovaného úřadu, strany spolužalované nebo k řízení podle § 27 přibrané obnoveno. Státí se tak může teprve po uplynutí šesti měsíců ode dne, kdy prošla lhůta

30 dnů, uvedená ve větě 1. Nebude-li podán návrh na obnovení řízení do 1 roku ode dne, kdy prošla lhůta uvedená ve větě 1, zastaví se řízení usnesením soudu.

(4) Věková mez podle zákona ze dne 4. července 1934, č. **165 Sb.** z. a n., o překládání soudců do výslužby podle věku zvyšuje se pro členy nejvyššího správního soudu, kteří za účinnosti tohoto zákona věkové meze dosáhli, do konce roku 1940 na 68. rok věku.

Čl. IV

Úplné znění zákona

Zákon č. **36/1876 Ř. z.**, ve znění zákonů č. **53/1894 Ř. z.** a č. **149/1905 Ř. z.**, v přizpůsobeném znění § 2 zák. č. **3/1918 Sb.** z. a n., ve znění tohoto zákona, a ve spojení s § 1 zák. č. **3/1918 Sb.** z. a n., zní po vynechání úvodní věty, jak je uvedeno v příloze, jež tvoří součást tohoto zákona.

Čl. V

Prováděcí ustanovení

Tento zákon provedou všichni členové vlády.

Dr. **Beneš** v. r.
Dr. **Hodža** v. r.
Dr. **Krofta** v. r.
Dr. **Černý** v. r.
Dr. **Kalfus** v. r.
Dr. **Franke** v. r.
Dr. **Dérer** v. r.
Najman v. r.
Bechyně v. r.
Ing. **Dostálek** v. r.
Dr. **Zadina** v. r.
Machník v. r.
Ing. **Nečas** v. r.
Dr. **Czech** v. r.
Tučný v. r.
Dr. **Šrámek** v. r.
Dr. **Spina** v. r.
Zajiček v. r.

Příloha

Zákon

o nejvyšším správním soudě

Díl první

§ 1

Zřízení nejvyššího správního soudu a jeho sídlo

Pro veškerou oblast státu Československého zřizuje se nejvyšší správní soud se sídlem v Praze.

Příslušnost

§ 2

(1) Nejvyšší správní soud rozhoduje ve všech případech, ve kterých někdo tvrdí, že nezákonným rozhodnutím neb opatřením správního úřadu byl poškozen ve svých právech.

(2) Správními úřady, proti jejichž rozhodnutím neb opatřením může býti vznesena stížnost u nejvyššího správního soudu, jsou jak orgány správy státní, tak i orgány správy zemské, okresní a obecní. Byla-li podána stížnost proti rozhodnutí neb opatření (odstavec 1) presidenta republiky, zastupuje ho v řízení před nejvyšším správním soudem ministerstvo, jež naříkané rozhodnutí neb opatření provedlo, anebo do jehož působnosti náleží je provést.

(3) Rozhodnutí nebo opatření nepřestává býti výrokem správního úřadu proto, že při rozhodování buď ve stoleci poslední nebo v některé stoleci nižší zúčastnil se jako člen rozhodujícího neb nařizujícího úřadu řádný soudce.

(4) Nejvyšší správní soud rozhoduje o stížnostech státních občanů pro porušení politických práv, zaručených jím ústavou, byla-li věc vyřízena v zákonitě předepsaném správním pořadu.

(5) Nejvyšší správní soud jest povolán rozhodovati o kompetenčních konfliktech:

- a) mezi zemským zastupitelstvem a nejvyššími vládními úřady, jestliže každá strana uplatňuje právo činiti opatření nebo rozhodnutí ve správní věci;
- b) mezi autonomními zemskými orgány různých zemí ve věcech přikázaných jejich péči a správě.

(6) Nejvyšší správní soud rozhoduje o nárocích proti státu nebo jednotlivým zemím tohoto státu tenkrát, rozhodly-li již o nárocích těchto v mezích své příslušnosti v instančním pořadí úřady správní, a jde-li toliko o přezkoumání tohoto rozhodnutí.

§ 3

Z příslušnosti nejvyššího správního soudu jsou kromě věcí, o nichž to ustanovily dosavadní zvláštní zákony, vyloučeny:

- a) věci, o kterých přísluší rozhodovati soudům;
- b) stížnosti proti jmenování na veřejné úřady a do veřejných služeb, pokud nejde o porušení tvrzeného práva navrhovacího nebo jmenovacího nebo nároku na jmenování.

§ 4

(1) Nejvyšší správní soud zkoumá svou příslušnost z povinnosti úřední.

(2) O námitce nepřislušnosti rozhoduje nejvyšší správní soud zpravidla sám (§ 9).

Všeobecné zásady o soudnictví nejvyššího správního soudu

§ 5

- (1) Nejvyšší správní soud zahájí řízení jen tehdy, když se ho stany dovolaly.
- (2) Stížnost lze k nejvyššímu správnímu soudu vznésti teprve, když věc byla vyřízena ve správní pořadu.
- (3) Byl-li zmeškán pořad správních stolic, není stížnost k nejvyššímu správnímu soudu přípustná.

§ 6

- (1) Nejvyšší správní soud rozhoduje zpravidla na základě skutkové podstaty, kterou vzala poslední správní stolice za základ svého rozhodnutí.
- (2) Zjistí-li však nejvyšší správní soud, že tato skutková podstata je v rozporu se spisy nebo že v podstatných bodech potřebuje doplnění nebo že nebylo dbáno podstatných forem správního řízení, zruší v odpor vzaté rozhodnutí neb opatření pro vadné řízení a vrátí věc správnímu úřadu, jenž odstraní vady a potom vydá nové rozhodnutí neb opatření.

§ 7

- (1) Zjistí-li nejvyšší správní soud, že stížnost je důvodná, zruší v odpor vzaté rozhodnutí neb opatření pro nezákonnost a uvede důvody.
- (2) Správní úřady jsou povinny učiniti ve věci další opatření, při čemž jsou vázány právním názorem, z něhož vycházel nejvyšší správní soud ve svém nálezu.

§ 8

V právu zkoumati platnost zákonů a nařízení je nejvyšší správní soud postaven na roveň řádným soudům.

§ 9

Kompetenční konflikty

Rozhodování kompetenčních konfliktů mezi nejvyšším správním soudem a řádnými soudy jest upraveno zvláštním zákonem.

Složení nejvyššího správního soudu a předpisy o službě u něho

§ 10

- (1) Členy nejvyššího správního soudu jsou první prezident, druhý prezident, senátní presidenti a senátní radové nejvyššího správního soudu.
- (2) Členové nejvyššího správního soudu jsou hodností a platem postaveni na roveň členům nejvyššího soudu obdobného služebního postavení. Jmenuje je z osob práv znalých prezident republiky k návrhu vlády. Aspoň dvě pětiny těchto členů musí mít způsobilost k úřadu soudcovskému. Nejde-li

o místo prvního presidenta, podává vládě dobré zdání o tom, jak se má místo obsadit, první president a, brání-li mu nějaká překážka, druhý president.

(3) Nejvyššímu správnímu soudu se přidělí potřebný počet pomocných referentů, vedoucích a ostatních sil sekretariátu, dále zaměstnanců účetní a kancelářské služby, kancelářské pomocné služby a zřízenecké služby.

(4) Pomocní referenti se vybírají z řad osob práv znalých. Ustanovuje je na dobu potřeby, nejdéle však na tři roky, vláda k návrhu prvního presidenta nejvyššího správního soudu. Úředníci státních úřadů správních jsou povinni přijmouti službu pomocných referentů. Ostatní osoby mohou být ustanoveny pomocnými referenty jen se svým souhlasem, nestátní zaměstnanci veřejní, pokud zůstávají ve svém služebním poměru, kromě toho jen se souhlasem zaměstnavatelovým. První president nejvyššího správního soudu zprošťuje pomocného referenta služby u nejvyššího správního soudu; veřejný úředník (soudce) vrátí se pak do úřadu (k soudu), z něhož byl povolán ke službě u nejvyššího správního soudu.

(5) Pomocní referenti mají za úkol připravovati zprávy a návrhy pro jednání soudu v senátech, vykonávati i jiné práce konceptní a zastávati funkce zapisovatelské. Při poradách senátu jim přísluší poradní hlas.

(6) Pomocní referenti jsou při výkonu této své funkce samostatní a neodvislí a nesmějí vykonávati jiné, stále ani občasně, placené funkce. Po dobu své funkce mají pomocní referenti stejné všeobecné služební povinnosti jako členové nejvyššího správního soudu. Podléhají disciplinární pravomoci jako členové tohoto soudu, a to s důsledky též pro služební poměr, z něhož byli k službě u nejvyššího správního soudu povoláni. Pomocní referenti z řad veřejných zaměstnanců nesmějí výkonem své funkce utrpěti újmy na svých služebních a platových poměrech.

(7) Služební a platové poměry pomocných referentů z řad jiných než veřejných zaměstnanců se upraví smlouvou.

(8) Podrobnosti k ustanovením odstavců 4 až 7, zejména k ustanovením o služebních a platových poměrech pomocných referentů, určí vláda.

(9) Funkcemi pomocných referentů mohou být pověřeny i síly sekretariátu nejvyššího správního soudu.

(10) Služba u nejvyššího správního soudu je placený úřad státní.

(11) Potřebný počet služebních míst systemisuje vláda k návrhu prvního presidenta nejvyššího správního soudu.

(12) První a druhý president nejvyššího správního soudu nemohou být po dobu své činné služby zvoleni za členy Národního shromáždění.

§ 11

(1) Pro členy nejvyššího správního soudu platí všeobecně předpisy, platné pro soudce. Zejména se na ně vztahují ustanovení §§ 98, 99 a 100 ústavní listiny, zákona ze dne 21. května 1868, č. **46 ř. z.**, o kárném řízení se soudcovskými úředníky a jejich nedobrovolném přeložení na jiné místo než odpočinek, a zákona ze dne 4. července 1934, č. **165 Sb. z. a n.**, o překládání soudců do výslužby podle věku.

(2) Funkce přikázané v zákoně č. **46/1868 Ř. z.** disciplinárnímu soudu vykonává u členů nejvyššího správního soudu tento soud sám v senátě složeném z druhého presidenta jako předsedy, ze dvou senátních presidentů a ze dvou senátních radů nejvyššího správního soudu. Členy senátu a potřebný počet náhradníků předsedy a členů jmenuje první president nejvyššího správního soudu, jsa vázán návrhem sboru senátních presidentů. Sbor senátních presidentů je povinen navrhnouti tři způsobilé

osoby pro každé místo v senátě.

(3) Podrobnější předpisy o použití zákona č. **46/1868 Ř. z.** na členy nejvyššího správního soudu může vydati vláda nařízením.

§ 12

Podrobnější předpisy o služebním postavení členů nejvyššího správního soudu a jiných jeho zaměstnanců se vyhrazují nařízením o vnitřním uspořádání nejvyššího správního soudu (§ 46).

§ 13

(1) Nejvyšší správní soud jedná a rozhoduje zpravidla v senátech složených z předsedy a čtyř členů nejvyššího správního soudu.

(2) Nejvyšší správní soud jedná a rozhoduje v senátech složených z předsedy a dvou členů nejvyššího správního soudu:

- a) o přípravných opatřeních nebo mezitímních rozhodnutích,
- b) o sporech o veřejné dávky a o náhradu nákladů, jež vznikly provedením správního řízení, zahrnujíc v to náklady vzniklé úřadu nebo jeho orgánu, nepřesahuje-li předmět sporu, počítajíc v to sporné vedlejší plnění, částku 1 000 Kč a v době do konce roku 1942 částku 1 500 Kč,
- c) jestliže to zvláštní zákon dovoluje,
- d) o věcech, jež stanoví všeobecně na určitou dobu k návrhu shromáždění všech členů nejvyššího správního soudu vláda nařízením. Nařízení vydaná podle tohoto ustanovení předloží vláda do 14 dnů ode dne vyhlášení oběma sněmovnám Národního shromáždění. Odepře-li je některá sněmovna schválí, pozbývají platnosti ode dne tohoto usnesení. Vláda vyhlásí bezodkladně ve Sbírce zákonů a nařízení, že a od kdy nařízení pozbylo platnosti.

(3) Nejvyšší správní soud jedná a rozhoduje však i o věcech, uvedených v odstavci 2, písm. b) až d), v senátech složených z předsedy a čtyř členů nejvyššího správního soudu, má-li rozhodnutí o platnosti nařízení nebo uzná-li toho potřebu první prezident nejvyššího správního soudu, zejména na základě návrhu senátu, jemuž byla věc přikázána, nebo předsedy tohoto senátu.

(4) Zaujal-li nejvyšší správní soud, nalézáje právo, o určité právní otázce opětovně též právní názor, odlišný od právního názoru žalovaného úřadu, může první prezident nejvyššího správního soudu předložit tuto právní otázku k uvážení a usnesení rozšířenému senátu, složenému z předsedy a osmi členů nejvyššího správního soudu. K odůvodněnému návrhu ministerstva, podanému se schválením vlády, je první prezident nejvyššího správního soudu povinen předložit tomuto senátu k uvážení a usnesení právní otázku, o níž nejvyšší správní soud, nalézáje právo, projevil určitý právní názor.

(5) Setrvá-li rozšířený senát, usnášeje se podle předchozího odstavce, na právním názoru, jež nejvyšší správní soud, nalézáje právo, dosud zastával, oznámí první prezident nejvyššího správního soudu usnesení senátu i s odůvodněním předsednictvu ministerské rady a všem ministerstvům a dá uveřejnit taktó přijatou právní zásadu bez odůvodnění v Úředním listě republiky Československé. Uveřejněná právní zásada je pro správní úřady závazná a vláda učiní bez průtahů potřebné opatření, aby se správní úřady touto zásadou řídily.

(6) První prezident nejvyššího správního soudu je oprávněn a k odůvodněnému návrhu ministerstva, podanému se schválením vlády, povinen i opětovně předložit rozšířenému senátu (odstavec 4, věta 1) k novému uvážení a usnesení právní otázku, jež byla rozřešena právní zásadou uveřejněnou

podle předchozího odstavce. K usnesení o změně takové právní zásady je potřeba dvou třetin hlasů. Usnese-li se senát na změně uveřejněné právní zásady, platí přiměřeně ustanovení předchozího odstavce. Jinak se usnesení senátu, bylo-li vyvoláno návrhem ministerstva, oznámí s odůvodněním předsednictvu ministerské rady a všem ministerstvům.

(7) Všem ministerstvům budiž poskytnuta příležitost, aby písemně, po případě i vyslaným zástupcem ústně, vyložila rozšířenému senátu své právní stanovisko o právní otázce, která má být rozřešena podle odstavců 4 až 6.

(8) Kdy je první prezident nejvyššího správního soudu oprávněn nebo povinen vyvolat ještě v jiných případech, než jsou uvedeny v odstavcích 4 až 6, usnesení rozšířených senátů a jak jsou tyto senáty složeny, stanoví jednací řád (§ 46). Zejména nechť je k tomu povinen, zjistí-li nejednotnost rozhodování nejvyššího správního soudu.

(9) Právní zásady, na nichž se rozšířené senáty usnesou, jsou pro nejvyšší správní soud závazné. Podrobnosti stanoví jednací řád (§ 46).

(10) Senáty sestavuje první prezident nejvyššího správního soudu a dbá toho, aby byly pokud možno stálé.

Řízení před nejvyšším správním soudem; lhůta k podání stížnosti

§ 14

Stížnosti musí být podány u nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů po doručení rozhodnutí neb opatření vydaného v poslední stolici (§ 5). Den doručení musí být ve stížnosti udán.

§ 15

(1) Do lhůty stanovené v předchozím paragrafu nepočítají se dny poštovní dopravy.

(2) Případně-li poslední den lhůty na neděli nebo na svátek, končí se lhůta teprve nejbližším všedním dnem.

(3) Prodloužení lhůty jest zpravidla (§ 21) nepřipustné.

§ 16

(1) Navrácení v předešlý stav proti uplynutí lhůty § 14 není přípustné.

(2) Žádosti o takové navrácení budtež z povinnosti úřední odmítnuty.

§ 17

Právní účinky podání stížnosti

Stížnost k nejvyššímu správnímu soudu nemá sama o sobě odkladacího účinku. Strana stěžující si může však požádat o odklad u žalovaného úřadu, který jej povolí, nevyžadují-li veřejné zájmy okamžitého výkonu a vzešla-li by straně z tohoto výkonu nenahraditelná újma. Rozhodnutí úřadu podle předchozí věty je konečné (§ 5). Nerozhodne-li úřad o podané žádosti do 60 dnů a nedotýká-li se naříkané rozhodnutí neb opatření práv nikoho jiného než stěžovatele, má se za to, že odkladný účinek byl povolen.

§ 18

Obsah a instruování stížnosti

- (1) Stížnost k nejvyššímu správnímu soudu má zřetelně označiti rozhodnutí neb opatření, proti němuž směřuje.
- (2) Stížnostní body budtež přesně uvedeny.
- (3) Předkládá-li strana doklady k stížnosti, nechť je připojí v prvopise nebo v opise.
- (4) Stížnost musí býti podepsána advokátem.

§ 19

Spolužalované strany

Stěžující si strana může v tomto prvním podání žalovati vedle správního úřadu ihned též osoby, jimž by bylo na újmu zrušení rozhodnutí neb opatření, jehož se domáhá.

§ 20

Opisy stížnosti a příloh

- (1) Ke stížnosti budiž v každém případě připojen opis stížnosti, jakož i všech příloh.
- (2) Jsou-li tu spolužalované strany (§ 19), musí stěžovatel kromě toho předložit tolik opisů podání a příloh, aby každé z těchto stran mohou býti doručeno jedno vyhotovení.

§ 21

Odmítnutí a limine

- (1) Stížnosti, jež se nehodí k projednávání pro zřejmou nepříslušnost nejvyššího správního soudu nebo pro zmeškání zákonné lhůty, odmítnou se bez dalšího řízení; totéž platí o stížnostech, jimž brání námitka věci rozhodnuté nebo námitka nedostatku legitimace k stížnosti, pokud i tyto nedostatky jsou zřejmé.
- (2) Chybějí-li formální zákonné náležitosti (§ 14, věta 2, § 18, odst. 1, 3 a 4, § 20), vrátí nejvyšší správní soud stížnost k odstranění nedostatků a poskytne k tomu zároveň přiměřenou lhůtu ne kratší nežli 8 dní. Chybějí-li však alespoň tři takové náležitosti, může soud stížnost odmítnouti bez dalšího řízení.
- (3) Stížnost, vrácenou k opravě, odmítne soud bez dalšího řízení, nebyla-li ve stanovené lhůtě opravená znovu předložena.

§ 22

- (1) O odmítnutí stížnosti neb o vrácení stížnosti k opravě rozhoduje nejvyšší správní soud v sedění neveřejném, a to v senátech složených z předsedy a dvou členů nejvyššího správního soudu.
- (2) Bylo-li usneseno, že se odmítá stížnost, zpraví se o tom správní úřad, proti jehož rozhodnutí

nebo opatření stížnost směřuje.

Předběžné řízení

§ 23

(1) V jednoduchých sporech, zejména není-li na sporu skutková podstata ve stížnosti uvedená, nýbrž jen právní otázka, může provést nejvyšší správní soud líčení (§ 28), aniž zavede písemné přípravné řízení.

(2) V jiných případech doručí nejvyšší správní soud stížnost v opisech stěžovatelem předložených i s přílohami žalovanému úřadu a ostatním spolužalovaným stranám a vyzve je, aby podaly odvodní spis ve lhůtě, kterou stanoví alespoň na 14 dnů a nejdéle na 60 dnů.

(3) O počítání této lhůty platí tytéž zásady jako pro lhůtu k podání stížnosti (§§ 15, 16).

(4) Odvodní spis budiž podán ve dvojnásobném vyhotovení, a má-li přílohy, budiž k němu připojen i opis příloh.

(5) Duplikát s opisem příloh se sdělí stěžovateli.

§ 24

(1) Shledá-li toho nejvyšší správní soud potřebu, může dáti zúčastněným úřadům i stranám příležitost k podání repliky a dupliky.

(2) Lhůty k podání těchto spisů stanoví se od případu k případu, nesmějí však překročit 30 dnů (§§ 15, 16).

§ 25

Nebyl-li některý ze spisů uvedených v §§ 23 a 24 podán, není to překážkou pokračování v řízení.

§ 26

(1) K přípravě líčení může nejvyšší správní soud naříditi výslech zúčastněných stran a úřadů, zejména též sdělení spisů o provedeném správním řízení.

(2) Výslech úřadů děje se písemně.

(3) Stranám a jejich zástupcům je dovoleno nahlédnouti do spisů, jež si nejvyšší správní soud vyžádal (odstavec 1), a poříditi si jejich opisy. Spisy (části spisů), které jsou vyloučeny z nahlédnutí stran v příslušném správním řízení, jakož i podle výslovného právního předpisu, mohou býti vyloučeny z nahlédnutí stran také v řízení před nejvyšším správním soudem. Z nahlédnutí nelze však vyloučiti spisy nebo jejich části, pokud obsahují zjištění okolností, jež žalovaný úřad uvedl v odůvodnění svého rozhodnutí nebo opatření, vyjímajíc ony, jež je nutno utajiti v zájmu obrany státu nebo podle výslovného právního předpisu. Z nahlédnutí nejsou v žádném případě vyloučeny spisy, do nichž mají strany a jejich zástupci právo nahlížeti podle předpisů příslušného správního řízení.

(4) Žalovaný úřad, zasílaje spisy nejvyššímu správnímu soudu, oznámí, zdali a které části spisů mají býti z nahlédnutí vyloučeny. Názorem žalovaného úřadu o tom, které spisy mají býti vyloučeny z nahlédnutí v zájmu obrany státu, je s výhradou poslední věty odstavce 3 nejvyšší správní soud vázán. V

ostatních případech rozhodne prvním presidentem nejvyššího správního soudu k tomu určený člen soudu o právu strany nebo jejího zástupce nahlédnouti do spisů, jež mají býti podle oznámení žalovaného úřadu z nahlédnutí vyloučeny.

(5) Straně (jejímu zástupci), jež požádá o nahlédnutí do spisů, musí býti sděleno, zda správní úřad oznámil, že určité spisy nebo jejich části mají býti vyloučeny z nahlédnutí.

§ 27

I když stížnost výslovně nesměřuje proti jiným stranám (§ 19), má nejvyšší správní soud pečovati o to, aby v řízení, jež se před ním provádí, byly slyšeny všechny osoby na předmětu rozhodnutí zúčastněné a aby se jim dostalo možnosti hájiti svých práv.

Ústní líčení

§ 28

(1) Skončiv předběžné řízení, rozhodne nejvyšší správní soud o stížnosti po veřejném ústním líčení, nerozhodne-li o ní podle odstavce 4 v zasedání neveřejném na základě spisů.

(2) Veřejné ústní líčení nařídí první president nejvyššího správního soudu a obešle k němu zúčastněné úřady a strany.

(3) V obsílce se upozorní na právo stran a jejich zástupců, nahlédnouti do spisů a poříditi si jejich opisy (§ 26, odst. 3).

(4) V neveřejném zasedání může soud na základě spisů rozhodnouti o stížnosti:

- a) uzná-li, aby naříkané rozhodnutí neb opatření bylo zrušeno pro vadnost řízení (§ 6, odst. 2), za kterou se považuje i nepříslušnost úřadů k vydání naříkaného rozhodnutí neb opatření,
- b) v případech, uvedených v § 13, odst. 2 a 3,
- c) nepodal-li stěžovatel ve stížnosti anebo žalovaný úřad nebo strana spolužalovaná nebo k řízení podle § 27 přibraná ve lhůtě stanovené k podání odvodního spisu návrh, aby se konalo veřejné ústní líčení. Vezme-li stěžovatel teprve v průběhu řízení před nejvyšším správním soudem návrh na konání veřejného ústního líčení zpět, může žalovaný úřad, strana spolužalovaná nebo k řízení podle § 27 přibraná ve lhůtě, kterou soud určí, navrhnouti, aby se veřejné ústní líčení konalo.

§ 29

(1) Veřejnost líčení může býti usnesením soudu vyloučena z důvodů mravnosti nebo veřejného pořádku.

(2) V takovém případě je každý účastník oprávněn žádati, aby třem osobám jeho důvěry byl dovolen přístup k líčení.

§ 30

(1) Zástupce správního úřadu k ústnímu líčení vyšle ministerstvo, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje nebo v jehož obor působnosti věc náleží.

(2) Směřuje-li stížnost proti rozhodnutí neb opatření orgánů správy zemské, okresní neb obecní, vyšle zástupce tento orgán; jestliže o to požádá tento orgán, vyšle zástupce ministerstvo, v jehož obor působnosti věc náleží.

§ 31

(1) Zúčastněná strana může se zastupovati při ústním líčení sama nebo se může dáti zastupovati advokátem.

(2) Úřady, korporace a obce vykonávají zástupčí právo zmocněnci ze sebe vyslanými, obce také vyslanými úředníky, kteří mají způsobilost pro službu konceptní (§ 24, odst. 2 zákona ze dne 15. července 1927, č. **77 Sb.** z. a n., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy).

§ 32

(1) Ústní líčení se počíná přednesem zpravodajovým.

(2) Předseda řídí líčení a vykonává při sedění policii. Pečuje z povinnosti úřadu o to, aby věc byla úplně probrána.

(3) Členové nejvyššího správního soudu mají právo dávatí otázky.

§ 33

O námítkách proti řízení, jakož i o návrzích, podaných v průběhu řízení, rozhoduje nejvyšší správní soud usnesením.

§ 34

Nedostaví-li se některý účastník nebo jeho zástupce, není to ani líčení ani rozhodnutí na překážku.

§ 35

Odročení ústního líčení lze povolití jen k souhlasnému návrhu obou stran nebo, je-li nepřekonatelná překážka, pro niž se nemůže pokračovati v líčení.

Nálezy nejvyššího správního soudu

§ 36

(1) Když věc jest dostatečně probrána, skončí se líčení a přikročí se k usnášení o nálezu.

(2) Porada a hlasování jsou neveřejné.

§ 37

(1) O nálezech se usnáší nejvyšší správní soud nadpoloviční většinou hlasů.

(2) Předseda hlasuje naposledy.

§ 38

(1) Nález se vydává písemně a musí obsahovati odůvodnění. Po veřejném ústním líčení prohlašuje se nález podle možnosti, je-li přítomna aspoň jedna strana, která se zúčastnila líčení, též ústně s podstatným odůvodněním.

(2) Nález je vydán tím, že byl aspoň jedné straně doručen, byl-li však ústně prohlášen, ústním prohlášením.

(3) Chyby ve psaní nebo v počtech, jakož i jiná zřejmá nedopatření v nálezu může soud kdykoliv opravit. V tom případě je nález vydán doručením neb ústním prohlášením (odstavec 2) opraveného nálezu.

§ 39

(1) Nálezy nejvyššího správního soudu se vydávají jménem republiky.

(2) Vydané nálezy musí v písemném vyhotovení obsahovati jména všech členů nejvyššího správního soudu, kteří se účastnili usnášení.

(3) Prvopis nálezu musí býti podepsán předsedou senátu a zapisovatelem. Nemůže-li předseda senátu podepsati nález pro nějakou překážku, podepíše za něho nález jiný člen senátu. Nemůže-li zapisovatel podepsati nález pro nějakou překážku, vynechá se jeho podpis a vyznačí se v nálezu, že zapisovatel nemohl nález podepsati. Na vyhotovení nálezů, určených pro strany a úřady, vyznačí se jména těch, kdož prvopis podepsali, a kancelář ověří, že vyhotovení souhlasí s prvopisem.

(4) Nálezy budtež účastníkům co nejdříve doručeny.

§ 40

(1) Byla-li stížnost zamítnuta neb odmítnuta, vyjímajíc případy odmítnutí a limine (§ 21), může nejvyšší správní soud uložit stěžovateli, aby nahradil žalovanému úřadu, straně spolužalované a straně k řízení podle § 27 přibrané náklady, jež jim vznikly účastí v řízení před nejvyšším správním soudem.

(2) Bylo-li zrušeno naříkané rozhodnutí neb opatření z toho důvodu, že v něm nebylo dbáno uveřejněné právní zásady (§ 13, odst. 5 a 6), ačkoliv v době vydání rozhodnutí neb opatření uplynulo již 60 dnů od jejího uveřejnění, uloží soud žalovanému úřadu, aby nahradil stěžovateli náklady, jež mu vznikly účastí v řízení před nejvyšším správním soudem.

(3) Koná-li se veřejné ústní líčení na návrh žalovaného úřadu, strany spolužalované nebo strany k řízení podle § 27 přibrané, může soud uložit navrhovateli, bylo-li stížnosti vyhověno, aby nahradil stěžovateli náklady, jež mu vznikly z veřejného ústního líčení.

(4) Bylo-li rozhodnutí neb opatření správního úřadu v téže věci zrušeno opětovně pro vady řízení neb opětovně pro nezákonnost, může soud uložit žalovanému úřadu, aby nahradil stěžovateli náklady, jež mu vznikly novým řízením před nejvyšším správním soudem.

(5) Bylo-li zrušeno rozhodnutí neb opatření z toho důvodu, že správní úřad, vydávaje po zrušovacím nálezu nejvyššího správního soudu nové rozhodnutí neb opatření, se neřídil právním názorem, vysloveným v tomto zrušovacím nálezu, uloží soud žalovanému úřadu, aby nahradil stěžovateli náklady, jež mu vznikly novým řízením před nejvyšším správním soudem.

(6) Lhůta k plnění činí 30 dnů ode dne doručení nálezu. Náhrada nákladů vymůže se politickou neb soudní exekucí.

§ 41

(1) Nejvyšší správní soud může uložit stěžovateli, straně spolužalované nebo k řízení podle § 27 přibrané, jakož i jejich zástupcům zaplacení částky od 50 Kč do 3 000 Kč, brojí-li proti jasnému znění zákona nebo jde-li o zřejmou svévoli.

(2) Uložené částky připadají státu a vymáhá je finanční prokuratura v Praze. Ustanovení § 40, odst. 6 platí obdobně.

§ 42

(1) O líčení sepíše se protokol, jenž nechť obsahuje jména členů rozhodovacího senátu, pomocných referentů, zapisovatele, účastníků a jejich zástupců, pak jména zástupců úřadů, jakož i zápis o tom, co se při líčení událo podstatného.

(2) O neveřejné poradě a hlasování sepíše se zvláštní protokol.

(3) Každý protokol podepíše předseda a zapisovatel.

§ 43

Právní moc nálezů

Proti nálezům nejvyššího správního soudu nepřipouští se obnova řízení.

§ 44

Zastavení řízení

(1) Když v kterémkoliv stadiu řízení před nejvyšším správním soudem žalovaný úřad prokáže, že stěžovatel byl dodatečně uspokojen, budiž stěžovateli poskytnuta příležitost, aby se vyslovil, zda se považuje za uspokojena. Nevysloví-li se stěžovatel ve lhůtě soudem určené nebo shledá-li soud, že stěžovateli se uspokojení dostalo, zastaví se řízení usnesením soudu. Řízení zastavené nemůže se již obnoviti.

(2) Pouhé odvolání (zrušení) rozhodnutí neb opatření, jež bylo stížností vzato v odpor, nepokládá se za uspokojení a nejvyšší správní soud je povinen o stížnosti rozhodnouti, leč by se stěžovatel prohlásil uspokojeným nebo se nevyslovil ve lhůtě soudem stanovené. Vydá-li správní úřad nové rozhodnutí neb opatření, jež je v podstatě shodné s rozhodnutím neb opatřením odvolaným (zrušeným), může stěžovatel toto nové rozhodnutí neb opatření vzíti v odpor buď novou stížností nebo tím způsobem, že se ve lhůtě § 14 na svoji stížnost, podanou na odvolané (zrušené) rozhodnutí neb opatření, písemným podáním odvolá.

§ 45

Zastupování před nejvyšším správním soudem

Je-li dovoleno nebo je-li potřeba podle tohoto zákona zastoupení advokátem, smí to býti jen advokát, který je oprávněn vykonávati advokacii na území Československé republiky.

§ 46

Vnitřní uspořádání a jednací řád nejvyššího správního soudu

(1) Podrobnější předpisy o vnitřním uspořádání nejvyššího správního soudu, jakož i o zaměstnancích, kteří se k němu přidělí, vydají se nařízením.

(2) Nejvyšší správní soud vydává si sám jednací řád; vláda jej schvaluje a vyhlašuje ve Sbírce zákonů a nařízení.

§ 47

Právo chudých

(1) O právu chudých platí přiměřeně ustanovení zákona o soudním řízení v občanských rozepřích právních a předpisy jej provádějící, doplňující nebo měnící, platné v sídle nejvyššího správního soudu.

(2) Podrobnosti stanoví jednací řád (§ 46).

§ 48

Stavění lhůt

Běh lhůt podle tohoto zákona se staví od 1. července do 31. srpna. Případně-li počátek lhůty na dobu od 1. července do 31. srpna, staví se její běh po dobu, která zbývá do 31. srpna.

Díl druhý

O poplatcích v řízení před nejvyšším správním soudem

§ 49

(1) Stížnost k nejvyššímu správnímu soudu podléhá pevnému poplatku 60 Kč z prvního archu.

(2) Odvodní spis, replika, duplika a žádost o odklad veřejného ústního líčení podléhají pevnému poplatku 20 Kč z prvního archu.

(3) Každý další arch prvopisu, jakož i každý arch dalšího vyhotovení neb opisu podání, uvedených v odstavcích 1 a 2, podléhá pevnému poplatku 10 Kč.

(4) Stížnost, jež se předkládá znovu po doplnění (§ 21, odst. 2) bez průvodního podání, podléhá pevnému poplatku 10 Kč bez ohledu na počet archů, vyhotovení či opisů.

§ 50

(1) Návrh, aby se konalo veřejné ústní líčení, podléhá pevnému poplatku 60 Kč z prvního archu.

(2) Je-li tento návrh učiněn v některém podání, uvedeném v § 49, odst. 1 a 2, podléhá podání vedle poplatku podle ustanovení příslušného odstavce též pevnému poplatku 60 Kč z prvního archu.

§ 51

(1) Ostatní podání stran v řízení před nejvyšším správním soudem podléhají pevnému poplatku 10 Kč z prvního archu.

(2) Každý další arch prvopisu, jakož i každý arch každého dalšího vyhotovení neb opisu těchto podání podléhá pevnému poplatku 5 Kč.

§ 52

Přílohy poplatných podání (§§ 49 až 51) podléhají pevnému poplatku 2 Kč z každého archu, jsou-li to však knihy, brožury nebo plány, pevnému poplatku 2 Kč z každého kusu.

§ 53

Ve sporech o veřejné dávky a o náhradu nákladů, jež vznikly provedením správního řízení, zahrnujíc v to náklady vzniklé úřadu nebo jeho orgánu, činí poplatek v případě § 49, odst. 1 a § 50, je-li předmětem sporu peněžité plnění do 1 000 Kč - 30 Kč, nad 3 000 Kč - 80 Kč, poplatek podle § 49, odst. 3 a 4 a § 51, odst. 1, je-li předmětem sporu peněžité plnění do 1 000 Kč - 5 Kč, poplatek podle § 49, odst. 2, je-li předmětem sporu peněžité plnění do 1 000 Kč - 10 Kč.

§ 54

(1) Pokud tento zákon nestanoví jinak, platí o poplatcích (§§ 49 až 53) zákonná ustanovení o kolcích a poplatcích.

(2) Poplatkové výhody platné pro správní řízení platí též pro řízení před nejvyšším správním soudem.

Díl třetí

Prováděcí ustanovení

§ 55

Tento zákon provedou všichni členové vlády.